

"ยุทธศาสตร์ข้าว"ฉบับหอการค้า ยกระดับ"ชาวนาไทย"ขึ้นชั้น เกษตรยุคใหม่

โดย ทีมเศรษฐกิจ ๔ ส.ค. 2557 05:01

ไม่ว่า “กระแสโลกาภิวัตน์” จะพัฒนาเศรษฐกิจโลกไปไกลสักแค่ไหน แต่สำหรับประเทศไทย ภาคที่ยังครองความสำคัญ และมีจำนวนประชากรมากที่สุดของประเทศ ยังคงเป็น “ภาคการเกษตร” โดยมีข้าวเป็นเส้นเลือดหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตที่สำคัญที่สุด

เช่นเดียวกับ “ชาวนา” ที่ได้ชื่อว่าเป็น “กระดูกสันหลัง” ของประเทศ

แต่วิถีชีวิตของ “ชาวนาไทย” กลับเผชิญกับความยากจน มีคุณภาพชีวิตที่อยู่ในระดับล่างสุดของสังคม แม้ต้องตรากตรำทำนาอย่างหามรุ่งหามค่ำ “หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน” แต่กลับต้องแบกหนี้สินล้นพ้นตัว รายได้จากการทำนาไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ และดูเหมือนยิ่งปลูกยิ่งทำนาก็ยิ่งทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ถดถอย ไม่ได้ดีขึ้นแต่น้อย

จากอดีตผืนนาที่เคยกว้างใหญ่ไพศาล แต่เข้าสู่ยุคปัจจุบัน ชาวนาโดยส่วนใหญ่ของประเทศกลับต้องเช่าที่นาตนเองทำกิน ผลผลิตที่ได้จากหยาดเหงื่อทำนาชนิดหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ถูกกดขี่ราคา ถูกโขกสับ เอาไรต์เอาเปรียบจากบุคคลทุกกลุ่มทุกฝ่าย ไม่สมกับเป็น “กระดูกสันหลัง” ของชาติแม้แต่น้อย

ด้วยวิถีชีวิตอันแสนแร้นทิด “หอการค้าไทย” ซึ่งเป็นตัวแทนของภาคธุรกิจจึงมีแนวคิดจัดทำ “ยุทธศาสตร์เพื่อช่วยเหลือชาวนาไทย” ขึ้น เพื่อเสนอคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อปฏิรูปชาวนาไทยอย่างจริงจัง โดยพยายามนำเสนอต่อรัฐบาลชุดแล้วชุดเล่า แต่ไม่ได้รับการขานรับหรือให้ความสนใจเท่าที่ควร

“เรานำเสนอแนวคิดนี้เพื่อช่วยเหลือชาวนาในทุกรัฐบาล แต่ไม่มีใครสนใจ เพราะทุกรัฐบาลยังคงยึดเอาชาวนาซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นฐานเสียง โดยใช้โครงการอุดหนุนราคาข้าว รับจำนำข้าวเป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยน ทั้งๆที่การยกเครื่องการทำนาของประเทศในช่วงประมาณไม่มากนัก และถ้าประสบความสำเร็จจะเกิดประโยชน์กับชาวนา และเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน”

เมื่อ “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” (คสช.) เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเสนอแนวทางการฟื้นฟูเศรษฐกิจในด้านต่างๆ “หอการค้าไทย” จึงถือโอกาสนี้เสนอยุทธศาสตร์ “อนาคตข้าวและชาวนาไทย” ต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) ที่มี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้า คสช. เป็นประธาน เมื่อวันที่ 16 ก.ค.ที่ผ่านมา และหวังว่าครั้งนี้จะเป็นโอกาสดีที่จะทำให้ชาวนาของไทยได้ “ลืมตาอ้าปาก” ได้เสียที

“นายอิสระ วงศ์สกุลกิจ” ประธานกรรมการหอการค้าไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และ “นายวิชัย อัศวิสกร” รองประธานกรรมการหอการค้าไทย เฝ้าความถึงที่มาที่ไปยุทธศาสตร์ในการช่วยเหลือชาวนาไทยภายใต้แนวคิด “การสร้างความปลอดภัยให้กับชาวนาไทย” ให้ “ทีมเศรษฐกิจ” ฟัง...ดังนี้

ข้าวและชาวนาไทยไร้อนาคต

“หอการค้าไทย” ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ “อนาคตข้าวและชาวนาไทย” ให้ที่ประชุม กรอ.พิจารณาในครั้งนี้ เพื่อหวังลดความเหลื่อมล้ำและสร้างที่ยั่งยืนให้กับชาวนาไทย เพราะหนึ่งในพันธกิจหลักของหอการค้าไทยก็คือ ความพยายามลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มกระจายรายได้ให้เกิดเป็นรูปธรรมยั่งยืน

เพราะจากการสำรวจและศึกษาในพื้นที่จริง พบว่า แม้ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวนา แต่ชาวนากลับยังมีฐานะยากจน และมีหนี้สินจำนวนมาก รายได้จากการปลูกข้าวไม่เพียงพอต่อการยังชีพ กระบวนการเพาะปลูกข้าวยังไม่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิตสูงขณะที่ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ขาดการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมทำให้ผลผลิตออกมาไม่ดีขายได้ในราคาต่ำ

ที่สำคัญคือ นักการเมืองไทยใช้ช่องว่างของความจนเหล่านี้ สร้างโครงการอุดหนุนราคาต่างๆ ทำให้ชาวนาไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ ต้องรอคอยแต่ความช่วยเหลือจากรัฐบาล

ส่งผลให้ชาวนาไทยอ่อนแอลงเรื่อยๆ ก่อให้เกิดปัญหา “ความเหลื่อมล้ำทางสังคม” ตามมา!!

ทั้งนี้ จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า จำนวนเกษตรกรที่เพาะปลูกข้าวในประเทศไทยปัจจุบันนี้มีมากถึง 37 ล้านครัวเรือน ขณะที่พืชเศรษฐกิจอื่นๆ มีอัตราการเพาะปลูกที่น้อยมาก อาทิ ยางพารามีเพียง 1.6 ล้านครัวเรือน มันสำปะหลัง 0.5 ล้านครัวเรือน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 0.4 ล้านครัวเรือน อ้อยโรงงาน 0.3 ล้านครัวเรือน และปาล์มน้ำมัน 0.1 ล้านครัวเรือน

ในทางตรงข้าม หากพิจารณาผลตอบแทนที่ได้รับกลับสวนทางผลผลิตโดยสิ้นเชิง!

โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันกลับมีรายได้สุทธิสูงที่สุดถึง 5,768 บาท/ไร่/ปี เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานมีรายได้สุทธิ 5,708 บาท/ไร่/ปี เกษตรกรปลูกยางพารามีรายได้สุทธิ 5,128 บาท/ไร่/ปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เกษตรกรมีรายได้สุทธิ 1,961 บาท/ไร่/ปี มันสำปะหลังทำรายได้สุทธิ 1,045 บาท/ไร่/ปี

ขณะที่รายได้สุทธิจากการปลูกข้าวที่ชาวนาไทยได้รับเพียง 271 บาท/ไร่/ปี ทำให้ชาวนาใน 56 จังหวัดที่เพาะปลูกข้าวหรือ 75% ของพื้นที่เพาะปลูกข้าว มีรายได้ต่อปีต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศที่ 29,064 บาท/ปี มีเพียงชาวนาใน 21 จังหวัดหรือประมาณ 25% ที่มีรายได้ต่อปีมากกว่าเส้นความยากจน

ดังนั้น การเสริมสร้างความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างพันธุ์ข้าวที่ดีให้ผลผลิตต่อไร่สูง การก้าวไปสู่การใช้เทคโนโลยีในการทำเกษตรจึงเป็นแนวทางที่ควรสนับสนุน ขณะเดียวกันการส่งเสริมใช้พื้นที่เพาะปลูกข้าวในเขตที่เหมาะสมเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เพราะจากการศึกษา พบว่า มีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าวอยู่ประมาณ 44 ล้านไร่ ขณะที่พื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสมเลย 27 ล้านไร่ ควรเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่นแทน

นอกจากนี้ หอการค้ายังอยากให้ภาครัฐ และชาวนาเปลี่ยนความภูมิใจที่เราเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวที่มีปริมาณมากที่สุดในโลก มาเป็นประเทศที่มีรายได้จากการขายข้าว และผลิตภัณฑ์ที่มาจากข้าวมากที่สุดมากกว่า เพราะจริงๆแล้วการส่งออกข้าวในขณะนี้รายได้เข้าประเทศไม่มากนัก เพราะเราขายข้าวแบบสินค้าเกษตรขั้นปฐม หรือขายแบบเทกองที่มีมูลค่าเพิ่มไม่มากนัก ต่างจากพืชพลังงานชนิดอื่นที่การต่อยอดผลิตสินค้ามีมูลค่าสูง

เปิด 5 ยุทธศาสตร์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

หอการค้าไทย ซึ่งเป็น 1 ในองค์กรหลักที่สำคัญของภาคเอกชน เห็นความจำเป็นที่จะนำเสนอแนวทางการ “ปฏิรูปข้าวและชาวนาไทย” เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาชีพในอนาคต

ผ่านแนวทางการศึกษา “อนาคตข้าวและชาวนาไทย” ซึ่งเป็นผลมาจากการระดมสมองของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมข้าวทั้งระบบ และนายอินดีว่า กรอ. เห็นชอบด้วย ขณะนี้ได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกับหอการค้าไทย เพื่อทำให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

“หอการค้าไทย” พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำ และชักชวนให้ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงให้กับเกษตรกรชาวนาไทย โดยมีเป้าหมายไปสู่ SMART FARMER หรือชาวนายุคใหม่ที่มีรายได้เลี้ยงตัวเองได้อย่างพอเพียง โดยมี 5 ยุทธศาสตร์การดำเนินการที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาข้าวและชาวนาไทยตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งยุทธศาสตร์นี้จะเป็นกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้ชาวนาที่ทํานาแบบเก่าหันมาปรับปรุงตัวเอง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ดีขึ้น ไปสู่การปลูกข้าวที่มีผลผลิตต่อไร่ที่ดีขึ้น และต่อเนื่องไปจนถึงการปลูกข้าวพันธุ์ข้าวพิเศษ ที่มีมูลค่าเพิ่มและขายได้ในราคา

สูง

ที่ผ่านมาในขณะที่ชาวนาส่วนใหญ่ยากจน แต่ชาวนาบางคนมีฐานะดีขึ้น เพราะในขณะที่ชาวนาจำนวนมากทำนาแบบไม่ปรับปรุงประสิทธิภาพการเพาะปลูก ทำนาแบบรดคอยความช่วยเหลือจากรัฐ ทำแบบตามมีตามเกิด แต่ชาวนาอีกส่วนหนึ่งเขาไม่มองมือรอความช่วยเหลือจากรัฐเพียงอย่างเดียว

คนกลุ่มนี้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้ปลูกข้าวอย่างเดียว แต่ยังปลูกพืชและทำการเกษตรอื่นๆเสริมด้วย ทำให้มีรายได้จากการขายข้าวส่วนหนึ่ง และอีกส่วนเป็นรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ เช่น ไข่เป็ด ไข่ไก่ พืชสวนครัว ที่ทำให้เขามีความพออยู่พอกิน และบางรายกลายเป็นชาวนาที่ร่ำรวยด้วยซ้ำ

“เราจะนำตัวอย่างของชาวนาที่ประสบความสำเร็จ หรือปราชญ์ของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นต้นแบบ เป็นครูสอนชาวนาที่ไม่ประสบความสำเร็จ โดยอาจจะเปิดบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาข้าวและชาวนาไทย สร้างความเป็น Smart Farmer เปลี่ยนไปสู่การผลิตข้าวคุณภาพ และการใช้เทคโนโลยีในการผลิต รวมถึงการพัฒนาห่วงโซ่ของสินค้าข้าวทั้งระบบ (Value Chain) ให้เข้มแข็ง”

ก้าวสู่ยุค “เกษตรสมัยใหม่”

ต่อเนื่องด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรสมัยใหม่ (Modern Farm) โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร หรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนชาวนา โดยมีแนวคิดที่จะขอความร่วมมือกับชาวนาที่มีนาจำนวนมาก ให้รวมแปลงการผลิตของเกษตรกรรายเล็กรายน้อยในพื้นที่ ให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้สามารถใช้เครื่องจักรการเกษตรในการผลิตได้ในราคาที่ถูกลง ลดปัญหาขาดแคลนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิตในรายเล็กๆ

นอกจากนั้นเรายังจะช่วยจัดการทรัพยากรน้ำ การเสาะหาพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับช่วงเวลาปลูกที่ให้ผลผลิตสูงตรงกับความต้องการของตลาด สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่นาที่มีจำกัดได้สูงสุด ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

ทั้งนี้ จากข้อมูลของศูนย์ศึกษาการค้ำระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ปัจจุบัน ชาวนาไทยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการทำนาสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ 9,763 บาท/ไร่ ขณะที่คู่แข่งอย่างประเทศเวียดนามอยู่ที่ 4,070 บาท/ไร่ และพม่า 7,121 บาท/ไร่ ขณะที่ด้านผลผลิต ชาวนาไทย กลับได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเวียดนามอยู่ที่เพียง 450 กิโลกรัม/ไร่ โดยชาวนาเวียดนามได้ผลผลิต 900 กิโลกรัม/ไร่ และพม่า 420 กิโลกรัม/ไร่

สำหรับด้านราคานั้น ในปี 2556 ที่ผ่านมา ชาวนาไทยสามารถขายข้าวได้ที่ 11,319 บาท/ไร่ เวียดนามขายได้ 7,251 บาท/ไร่ และพม่าขายได้ 10,605 บาท/ไร่ แต่เมื่อหักต้นทุนแล้ว ชาวนาไทยกลับมีรายได้ต่ำที่สุด หรือมีเงินเหลือในกระเป๋าก็เพียง 1,555.97 บาท/ไร่ ต่ำกว่าเวียดนามที่มีเงินเหลือ 3,180 บาท/ไร่ และพม่า 3,484 บาท/ไร่ และในปีนี้ซึ่งราคาข้าวโลกตกต่ำอยู่ที่ประมาณ 8,000 บาทต่อไร่ หักต้นทุนแล้วชาวนาไทยอยู่ในสภาวะขาดทุน

“ถ้าเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น แม้อัตนทุนยังสูงเท่าเดิม แต่จะทำให้ชาวนาไทยมีเงินเหลือในกระเป๋ามากขึ้น เพราะการเพิ่มผลผลิตต่อไร่เท่ากับเป็นการลดต้นทุนการผลิตแล้ว แต่ถ้าหากทำได้สำเร็จทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ที่จะเล่าต่อไป เรามีเป้าหมายที่จะลดต้นทุนการปลูกข้าวของไทยให้อยู่ที่ 5,000–6,000 บาทต่อไร่ ลงไปใกล้ๆ เวียดนามและพม่า แต่สามารถขายข้าวได้ราคาที่สูง”

จัดโซนนิ่งพื้นที่เพาะปลูก

ตามมาด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 3 เขตเศรษฐกิจทางเลือก (Alternative Crops Zoning) หรือการจัดโซนนิ่ง การทำนา เปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว 27 ล้านไร่ ให้หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นที่เหมาะสม และสร้างรายได้มากกว่าทดแทน เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา หรือปาล์มน้ำมัน อย่างไรก็ตาม มาตรการนี้เป็นมาตรการทางเลือก ไม่ได้บังคับ และใช้หลักการตลาดนำ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

ยกตัวอย่างที่ได้ศึกษามา พบว่าในพื้นที่ 27 ล้านไร่นั้น เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยอยู่ประมาณ 7 ล้านไร่ และเหมาะสมทั้งสำหรับการปลูกอ้อยและข้าวโพด 4 ล้านไร่ เอาเป็นตัวเลขกลมๆ ว่า เราเปลี่ยนมาส่งเสริมให้เกษตรกรเปลี่ยนมาปลูกอ้อยได้เพียง 10 ล้านไร่ โดยรัฐบาลอาจมีมาตรการจูงใจ เช่น สนับสนุนสินเชื่อ สร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทาน สายส่งไฟฟ้า โลจิสติกส์ การขนส่ง ทั้งระบบราง และขนส่งทางถนน

ขณะที่หอการค้าไทยจะประสานงานกับโรงงานน้ำตาล ซึ่งมีการสนับสนุนชาวไร่อ้อย หรือมีชาวไร่อ้อยเดิมที่เป็น Contact Farming หรือชาวไร่อ้อยที่มีการปลูกโดยมีสัญญาซื้ออ้อยอยู่แล้ว ให้เข้ามาสนับสนุนชาวนาที่เปลี่ยนใจมาทำไร่อ้อย ด้วยการสนับสนุนเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต ตั้งแต่การทำแปลงปลูกอ้อยที่เป็นมาตรฐาน ที่เครื่องจักรการผลิตจะเข้าไปทำงานได้ง่าย สนับสนุนรถตัดอ้อย ไปจนถึงการบริหารจัดการให้แปลงเกษตรที่ทำให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และได้ผลประโยชน์กลับมาเป็นรายได้มากที่สุด

โดยหากสามารถจูงใจให้ชาวนาเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าวมาทำไร่อ้อย จะช่วยให้ชาวนามีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นทันทีปีละ 54,000 ล้านบาท หรือมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นถึง 20 เท่า ขณะเดียวกันยังสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจรวมกว่า 535,203 ล้านบาทต่อปี จากการผลิตอ้อย ผลผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้น รวมถึงในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อย่าง ไฟฟ้าชีวมวล และเอทานอลได้มากขึ้น จากปัจจุบันที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ 215,061 ล้านบาทต่อปี

อย่างไรก็ตาม หอการค้าไทย ยอมรับว่า การปรับเปลี่ยนทัศนคติของชาวนาให้หันมาปลูกพืชทดแทนไม่ใช่เรื่องง่าย อาจจะต้องใช้ความอดทน แต่หากมีตัวอย่างให้ชาวนาเห็นว่าชีวิตดีขึ้นได้จริง ถึงต้องใช้เวลาหลายปี แต่เชื่อว่าเมื่อเปลี่ยนได้แล้วจะได้ประโยชน์คุ้มค่ากว่ากันมากอย่างแน่นอน!

กรณีของชาวไร่อ้อยที่ปลูกอ้อยป้อนเข้าสู่โรงงานน้ำตาลมิตรผล ซึ่งทำสัญญาแบบ Contact Farming โดยโรงงานจะรับซื้อผลผลิตทั้งหมด และยังช่วยสนับสนุนปัจจัยการปลูกอ้อย พัฒนาระบบชลประทานเพื่อเพิ่มผลผลิต มีสถานีขนถ่ายอ้อยเพื่อบริการชาวไร่อ้อยรายเล็ก ใช้เครื่องจักรกลและรถตัดอ้อยแทนแรงงานคน จัดฝึกอบรมและให้ความรู้รวมถึงส่งเสริมให้ชาวไร่อ้อยปลูกพืชสวนครัวตามขอบสระน้ำภายในไร่ และเลี้ยงปลาเป็นรายได้เสริม ส่งผลให้ชาวไร่อ้อยสามารถลดรายจ่ายภายในครัวเรือนลงได้มาก และสามารถขายอ้อยได้ในราคาสูง

“ถือเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งจะทำให้ชาวนารายอื่นเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นได้”

ขณะที่แนวทางการไปสู่ Modern Farm และ Contact Farming ของชาวนาไทยที่เหลืออีก 44 ล้านไร่ หอการค้าไทยคิดจะเอาแนวทางของ “อ้อย” ดังกล่าวมาใช้กับ “ข้าว”

โดยจะหารือกับโรงสี ที่จะพร้อมเข้ามาสนับสนุนเทคโนโลยีเสริมประสิทธิภาพการผลิต ช่วยลดอัตราการสูญเสียระหว่างการเพาะปลูกตั้งแต่การหว่านข้าวไปจนถึงการเกี่ยวข้าว ซึ่งที่ผ่านมาความสูญเสียในแต่ละขั้นตอนมากกว่า 10-20% ซึ่งในขณะนี้โรงสีแนวร่วมที่จะนำร่องแล้วในภาคอีสานหลายจังหวัด หากโครงการนำร่องนี้ประสบความสำเร็จ คาดว่าจะมีชาวนาและโรงสีอื่นๆสนใจเข้าร่วมเพิ่มเติมอีกมาก

แนวทางการตลาดรูปแบบใหม่

สำหรับ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าว จะเน้นการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ในการผลิต มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตได้มากขึ้นเพื่อนำมาต่อยอดการเป็น Modern Farm ของชาวนา รวมทั้งการพัฒนากระบวนการประกันภัยข้าวและพืชผลการเกษตร ผ่านการจัดตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาข้าวและชาวนาไทย โดยเสนอให้รัฐบาลเก็บจากผู้ส่งออกในอัตรา 0.75% คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,500 ล้านบาทต่อปี แต่เท่าที่หารือผู้ส่งออกเสนอให้เก็บได้สูงถึง 1% ด้วยซ้ำ และยังมีเงินค่าธรรมเนียมในการส่งออกข้าวไปยังสหภาพยุโรป อีกประมาณ 500 ล้านบาทต่อปี มาเป็นทุนประเดิมจัดตั้งกองทุน เพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าว

รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการข้าว (Rice Board) โดยมีผู้แทนของคนในวงการข้าว เช่น ชาวนา โรงสี ผู้ส่งออก เป็นกรรมการ ร่วมกับข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนแม่บทข้าวและชาวนาไทยด้วย ซึ่งจะเป็นแผนแม่บทแรกที่เกี่ยวข้องกับวงการข้าวทั้งหมดได้เป็นตัวแทนในการจัดทำแผน

“จากการพูดคุยกับชาวนา บอกเลยว่าชาวนาไม่ได้ต้องการการอุดหนุนจากรัฐบาลเพราะมันไม่ยั่งยืน เขาอยากให้รัฐบาลช่วยเหลือแบบยั่งยืนมากกว่าเพราะจะได้พึ่งตัวเองได้ โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ได้ผลผลิตมากขึ้น ถ้าชาวนาพึ่งตัวเองได้แล้วรัฐบาลก็ไม่ต้องเอาเงินจำนวนมากมาอุดหนุนเหมือนที่ผ่านมา”

ขณะที่ยุทธศาสตร์สุดท้าย ที่ 5 การตลาดข้าวไทยนั้น รัฐบาลต้องส่งเสริมกลไกการตลาดเสรี ไม่มีการแทรกแซงหรือเข้ามาอุดหนุนราคา

“จากการพูดคุยกับชาวนาสวนใหญ่บอกว่า ขอให้ข้าวปลอดจากการเมืองตลอดไปเพราะทุกรัฐบาลที่ผ่านมามักจะเอาข้าวมาเป็นข้ออ้างในการใช้เงิน ทำให้ชาวนาบางส่วนรอคอยความช่วยเหลืออย่างเดียว ขณะที่อีกบางส่วน อยากได้เงินมากๆก็เร่งเพาะปลูก ทำให้ได้ข้าวคุณภาพต่ำ”

นอกจากนี้ยังจะมีการปรับปรุงตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ซึ่งเสนอให้ย้ายจากการกำกับดูแลของกระทรวงพาณิชย์ ไปอยู่ในสังกัดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีความเชี่ยวชาญในการซื้อขายมากกว่า และต้องแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคในระบบการตลาดข้าวด้วย

เดินทางสู่จุดเปลี่ยน “ประเทศไทย”

หอการค้าไทยยังระบุว่า การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 5 คงไม่สำเร็จลงได้ภายใน 1 ปี หรือ 2 ปี แต่ต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่พลิกผันได้ภายในชั่วข้ามคืน เพราะที่ผ่านมาชาวนาเสพติดความช่วยเหลือจากรัฐบาลไปแล้ว ดังนั้นก่อนจะปรับปรุงอะไร การสร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงตัวเอง ด้วยการพูดข้อเท็จจริงให้ชาวนาได้รับทราบ ให้ชาวนาเห็นด้วยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

“ไม่ใช่อยู่ดีๆ จะไปสอนตามยุทธศาสตร์ทั้ง 5 นี้ได้เลย”

ขณะเดียวกัน การปฏิรูปอนาคตข้าวและชาวนาไทยภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐบาลนั้น จำเป็นต้องใช้ภาคเอกชนเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน เพราะภาคเอกชนจะมองเห็นภาพกว้างในอุตสาหกรรม มีความรู้ ความชำนาญในด้านการบริหารจัดการ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และการตลาดมากกว่าภาครัฐ รวมถึงมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ดีกว่า ภาครัฐเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุน และช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้นั้น

“ยืนยันว่าทั้งหมดนี้เราทำได้จริง และเอกชนรับจะเป็นเจ้าภาพดำเนินการ ถ้าทำสำเร็จจะถือว่าการสร้าง inspiration หรือแรงบันดาลใจใหม่ของประเทศ และจะช่วยเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจประเทศได้อย่างมากมาย โดยไม่ต้องพึ่งโครงการรับจำนำข้าว ที่ใช้เงินจำนวนมหาศาลอีกต่อไป แต่ระหว่างทางหรือระหว่างการเปลี่ยนแปลงนี้ รัฐบาลคงยังต้องให้เงินช่วยเหลือชาวนาต่อไปบ้าง แต่จะเป็นการให้แบบมีกำหนดเวลาหยุดตายตัว เช่นภายใน 5 ปี หรือช่วยเหลืออย่างอื่นแทน เช่น ชดเชยปัจจัยการผลิตไม่ใช่อุดหนุนราคาเหมือนก่อน”

“ขณะเดียวกัน ชาวนาต้องช่วยเหลือตัวเองด้วย ไม่ใช่รอความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเดียว แต่ต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้ดีขึ้น โดยเดินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”.

ทีมเศรษฐกิจ

ข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง

ราคาตกชาวนาไทยปลูกข้าวลดลง - thair...

ภูมิปัญญาที่หายไป ชาวนาไทยปลูกข้าวไม่เป็น?

ภูมิปัญญาที่หายไป ชาวนาไทยปลูกข้าวไม่เป็น?

เกษตรสั่งชาวนาลดปลูกข้าวนาปรัง

ชาวนาไทยหลัง AEC

Most Viewed

Most Share

- 1 สศช.เตือน “ภัยแล้ง” จ่อถล่มประเทศไทย เปิดโผอาชีพรอดงาน
- 2 ธปท.แก้เกณฑ์สินเชื่อบุคคล เปิดทางปล่อยกู้ “ประกอบอาชีพ” ช่วยรายย่อย
- 3 คลังแจงขั้นตอน-เอกสาร ลงทะเบียนคนจนรอบใหม่ 3 เม.ย.-15 พ.ค.